

Základní škola a Mateřská škola, Nová Ves, okres Liberec, příspěvková organizace,

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„Můj domov – naše planeta“

Dodatek č. 1/2019 k ŠVP MŠ

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Platnost od 1. 9. 2019

Č.j.: ŠVP MŠ 1/2019 - 1

Zpracovala: Radka Portelová, Bc. Karolína Suchomelová

Schválila: Mgr. Šárka Kočí, ředitelka školy

Seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci MŠ na zahajovací poradě 27. 9. 2019

Tímto dodatkem se od 1. 9. 2019 doplňuje školní vzdělávací program MŠ o samostatnou kapitolu „Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných a mimořádně nadaných.“

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se dle § 16 školského zákona rozumí osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.

Zdravotním postižením je mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.

Zdravotní znevýhodnění představuje zdravotní oslabení, dlouhodobé nemoci nebo lehčí zdravotní poruchy, které vedou k poruchám učení a chování.

Dítě se sociálním znevýhodněním může pocházet z rodinného prostředí s nízkým sociokulturním postavením nebo ohroženým sociálně patologickými jevy. Dále se může jednat o dítě s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou či azylanta.

Takové dítě má právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jeho vzdělávacím možnostem a potřebám, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na poskytování podpůrných opatření dle Vyhlášky č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podpůrná opatření (PO) představují úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Člení se do pěti stupňů dle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Vždy se volí takový stupeň a druh PO, aby byly naplněny vzdělávací možnosti a potřeby dítěte. Poskytuje se samostatně nebo v kombinaci různých druhů a stupňů v souladu se zjištěnými speciálními vzdělávacími potřebami dítěte. Konkrétní druh PO lze poskytovat pouze v jednom stupni.

Podpůrnými opatřeními se rozumí poradenství, úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání, předměty speciálně pedagogické péče, úprava podmínek k přijímání a ukončování vzdělávání, kompenzační pomůcky, alternativní a augmentativní komunikace, úprava výstupů stanovených RVP, individuální vzdělávací plán, personální opatření (speciální pedagog, asistent pedagoga, tlumočník apod.), stavebně technické úpravy ve škole.

Podpůrná opatření 1. stupně

Jedná se o opatření, které realizuje škola sama. Volí jej tehdy, pokud má dítě při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné toto jeho vzdělávání podpořit, upravit. Škola vytváří Plán pedagogické podpory, prozatím bez podpory školského poradenského zařízení.

Podpůrná opatření 2. – 5. stupně

Jedná se o opatření, které škola realizuje pouze s doporučením školského poradenského zařízení a žádosti a souhlasu zákonných zástupců. Školské poradenské zařízení následně vypracuje Doporučení ke vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami. Na jeho základě škola dále realizuje vzdělávání tohoto žáka.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování Plánu pedagogické podpory (PLPP)

Plán pedagogické podpory představuje stručný dokument písemné podoby, který vytváří třídní učitel. Obsahuje stručný popis obtíží žáka, změny v postupech, metodách, organizaci výuky a hodnocení dítěte. Stanovuje cíle a způsoby vyhodnocování účinnosti podpory a naplňování plánu.

Třídní učitel ho vypracovává po dobu tří měsíců. Po třech měsících následuje vyhodnocení. Jestliže nedochází ke zlepšení, rodiče jsou s PLPP seznámeni a je jim doporučena návštěva školského poradenského zařízení.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování Individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola ve spolupráci se školským poradenským zařízením, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby dítěte. Zpracovává se na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonných zástupců dítěte. Představuje závazný dokument pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, vychází z ŠVP. Obsahuje informace o PO, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte. Dále jsou zde poskytnuty informace o úpravách v obsahu vzdělávání dítěte, časové a obsahové rozvržení vzdělávání, úpravy metod, forem a prostředků vzdělávání...

IVP je zpracován bez odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonných zástupců dítěte. IVP dále může být upravován a doplňován v průběhu celého školního roku.

Za IVP je zodpovědný ředitel školy. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně provádí vyhodnocení naplnění IVP.

Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

1. U dětí s tělesným postižením

- Je zajištěno osvojování specifických dovedností v rozsahu individuálních možností dítěte.
- Je zabezpečena možnost pohybu dítěte v prostorách školy pomocí dostupných technických prostředků nebo lidských zdrojů.
- Jsou vytvářeny podmínky pro náhradní tělovýchovné aktivity dítěte možné v rámci jeho postižení.
- Jsou využívány kompenzační pomůcky.
- Počet dětí ve třídě může být snížen.

2. U dětí se zrakovým postižením

- Je zajištěno osvojení specifických dítětem zvládnutelných dovedností zaměřených na samostatnost a sebeobsluhu.
- Prostředí je bezbariérové, s ohledem na zrakové postižení dítěte pro ně maximálně bezpečné.
- Je dodržována předepsaná zraková hygiena.
- Je vytvářena nabídka alternativních (zvládnutelných) aktivit.
- Jsou využívány vhodné kompenzační (technické, zvláště optické a didaktické) pomůcky a hračky.
- Počet dětí ve třídě může být snížen.
- Je zajištěna přítomnost asistenta (podle míry a stupně postižení).

3. U dětí se sluchovým postižením

- Je zajištěno osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte.
- Je dodržována sluchová hygiena.
- Jsou zajištěny a využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky.
- Vzdělávání dítěte probíhá ve vhodném komunikačním systému.

4. U dětí s mentální retardací

- Je zajištěno osvojení specifických dovedností zaměřených na zvládnutí sebeobsluhy a základních hygienických návyků v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.
- Jsou využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky.
- Je zajištěna přítomnost asistenta (podle míry a stupně postižení).
- Počet dětí ve třídě může být snížen.

5. U dětí s poruchami pozornosti a vnímání (dětí s poruchami učení a chování)

- Prostředí je pro dítě zklidňující.
- Je zajištěn zvýšený bezpečnostní dohled.
- Počet dětí ve třídě může být snížen.
- Je zajištěn důsledný individuální přístup pedagoga k dítěti.
- Materská škola těsně spolupracuje s SPC a s rodiči dítěte.
- Jsou využívány speciální didaktické pomůcky zaměřené na cvičení soustředění a pozornosti.

6. U dětí s poruchami řeči

- Je zajištěna kvalitní průběžná logopedická péče.
- Je zajištěna těsná spolupráce s odborníky a s rodiči dítěte.

7. U dětí s více vadami a autismem

- Je zajištěno osvojení specifických dovedností, zaměřených na sebeobsluhu.
- Vzdělávací prostředí je klidné a pro dítě podnětné.
- Je zajištěna přítomnost asistenta.
- Počet dětí ve třídě může být snížen.
- Jsou využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky.
- Jsou zajištěny další podmínky podle druhu a stupně postižení.

Využívané podpůrné metody

Jako podpůrná opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých dětí;
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi;
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu;
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů.

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky;
- využívání skupinové výuky;
- postupný přechod k systému kooperativní výuky;
- v případě doporučení může být pro dítě vložena do činnosti krátká přestávka.

c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných

Za nadané dítě se považuje takové dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více rozumových schopnostech, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Mimořádně nadané dítě je dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Zjišťování nadání a mimořádného nadání provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou. Pro nadané děti může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají děti a žáci stejných nebo různých ročníků školy v některých předmětech. Takovým dětem a žákům také lze v souladu s vývojem jejich školních dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem nebo umožnit účast na výuce ve vyšším ročníku.

Škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných. Výuka dítěte by měla probíhat takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jeho potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Systém péče o nadané a mimořádně nadané děti

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných dětí vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu dítěte.

V ŠVP škola stanoví:

- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP nadaného a mimořádně nadaného dítěte;
- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP mimořádně nadaného dítěte.

V ŠVP může škola případně stanovit:

- zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o nadané a mimořádně nadané děti;
- pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému péče o nadané a mimořádně nadané děti školy (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři atd.);
- specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných dětí jakými jsou například:
 - předčasný nástup dítěte ke školní docházce;
 - vzdělávání skupiny mimořádně nadaných dětí a žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;
 - specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných dětí a žáků;
 - občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně dítěte;
 - obohacování vzdělávacího obsahu;
 - zadávání specifických úkolů, projektů;
 - příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol;
 - nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

Individuální vzdělávací plán nadaného a mimořádně nadaného dítěte

Individuální vzdělávací plán vychází ze ŠVP, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonných zástupců.

IVP obsahuje závěry doporučení školského poradenského zařízení, závěry psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a pedagogické diagnostiky, které blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného dítěte, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost, údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému dítěti, vzdělávací model pro mimořádně nadané dítě, údaje o potřebě úprav v obsahu vzdělávání dítěte, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek, seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů, určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadané dítě, personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného dítěte a určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného dítěte a zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením.

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte ve škole, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. Dále může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonnými zástupci dítěte. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.

Zabezpečení vzdělávání dětí – cizinců

Děti - cizinci, kteří by byli vzděláváni na naší škole, budou zařazeni do ročníku, jemuž odpovídají věkem s přihlédnutím k dosavadnímu průběhu vzdělávání, resp. k jazykové vybavenosti dítěte. Na základě orientační diagnostiky jazykových schopností a dle potřeby se sestaví individuální vyrovnávací plán dítěte, jehož cílem bude pojmenovat všechny oblasti, v nichž dané dítě potřebuje intenzivně rozvíjet své jazykové dovednosti a stanovit cíle, jichž by mělo dítě ve vymezených oblastech dosáhnout. V případě výrazné jazykové bariéry bude postupováno dle školského zákona. Při hodnocení výkonu dítěte i v ostatních předmětech pedagog musí zohlednit úroveň znalosti českého jazyka resp. do jaké míry případná jazyková bariéra ovlivňuje reálný výkon dítěte. Se souhlasem zákonných zástupců bude dítěti nabídnuta možnost docházení na hodiny českého jazyka, případně využívání další podpory. Děti - cizinci budou integrováni do českého prostředí s ohledem na jejich původ, který mohou prezentovat ve vybraných třídních a celoškolských projektech i běžné výuce.